

NIEUWSBRIEF

oktober 2025

Agenda

<i>Zaterdag 4 oktober:</i>	Tuinwerkdag
<i>Zondag 5 oktober:</i>	Kraam IVN-KNNV Assen met thema 'Herfst'
<i>Zaterdag 11 oktober:</i>	Paddenstoelenexcursie Kampsheide
<i>Woensdag 15 oktober:</i>	Tuinwerkdag
<i>Zaterdag 18 oktober:</i>	Excursie Norg soortenrijkdom paddenstoelen
<i>Zaterdag 1 november:</i>	Natuurwerkdag
<i>Dinsdag 4 november:</i>	Vergadering IVN - KNNV bestuur en werkgroep trekkers
<i>Dinsdag 18 november:</i>	Vergadering bestuur IVN - KNNV
<i>Vrijdag 21 november:</i>	Film 'Wildeboel' in het Hunebedcentrum
<i>Dinsdag 16 december:</i>	Lezing 'Verborgen gloed', over fluorescentie in de natuur

ZATERDAG 4 OKTOBER, WOENSDAG 15 OKTOBER EN ZATERDAG 1 NOVEMBER BIJ DUURZAAMHEIDSCENTRUM ASSEN

Het tuinseizoen loopt alweer ten einde.
Dit jaar zijn er nog 3 tuinwerkdagen gepland, te weten:
Zaterdag 4 oktober
Woensdag 15 oktober

& Zaterdag 1 november.
De laatste jaren sluiten we het tuinwerkseizoen af met de Landelijke Natuurwerkdag, zo ook dit jaar. We werken die 1^e van november van 10.00 tot 12.00 uur en sluiten gezamenlijk af met een lunch. Voor informatie en opgave zie de link [Klussen - Natuurwerkdag](#).

ZONDAG 5 OKTOBER - KRAAM IVN-KNNV ASSEN MET THEMA 'HERFST'

(foto Frank Huisman)

Kom op de eerste zondagmiddag van oktober naar de informatieve kraam van IVN-KNNV Assen bij het Duurzaamheidscentrum in het Asserbos. Tussen 13.00 uur en 15.30 uur kun je er terecht voor uitleg over wat de natuurorganisatie IVN-KNNV Assen allemaal doet. Het thema van de kraam is deze maand 'Herfst'. Vragen over paddenstoelen kun je stellen aan de leden van de Werkgroep Paddenstoelen. In het kader van 'Oktober kindermaand' is er een paddenstoelenbingo. Kinderen kunnen gratis meedoen en een leuk prijsje winnen.

Wanneer: 5 oktober 2025 van 13.00 tot 15.30 uur
Waar: Duurzaamheidscentrum Assen, Bosrand 2, 9401 SL Assen

ZATERDAG 11 OKTOBER - PADDENSTOELNEXCURSIE KAMPSHEIDE

Op zaterdag 11 oktober organiseert natuurorganisatie IVN-KNNV Assen om 10 uur een paddenstoelenexcursie in natuurgebied Kampsheide. Gidsen van de Werkgroep Paddenstoelen nemen je mee door dit gevarieerde natuurgebied.

Omdat daar veel verschillende biotopen zijn, groeien er veel verschillende soorten paddenstoelen. De gidsen vertellen onderweg hoe belangrijk paddenstoelen zijn, hoe ze heten en hoe ze groeien.

En ze kennen allerlei mysterieuze verhalen en leuke weetjes. De excursie start om 10.00 uur bij de parkeerplaats van Kampsheide en duurt ongeveer 2 uur. Zorg voor goed schoeisel. Deelname kost € 2,50 voor leden van IVN-KNNV en €5,- voor niet-leden (contant of pin). Opgave verplicht via paddenstoel@ivnassen.nl

Datum en tijd: Zaterdag 11 oktober 2025 van 10:00 uur tot ongeveer 12:00 uur

Locatie: Parkeerplaats Kampsheide ter hoogte van Balloo 60

Kosten: € 2,50 voor leden IVN-KNNV
en € 5,- voor niet-leden (contant of pin)

Aanmelden: paddenstoel@ivnassen.nl

(foto Frank Huisman)

ZATERDAG 18 OKTOBER - EXCURSIE NORG SOORTENRIJKDOM PADDENSTOELN

Ga op zaterdag 18 oktober om 13.00 uur mee op zoek naar zoveel mogelijk verschillende soorten paddenstoelen vanuit de Natuurplaats Norg. Deelnemers aan de excursie gaan samen met leden van de Paddenstoelenwerkgroep van IVN-KNNV Assen op pad om de lokale soortenrijkdom van paddenstoelen in kaart te brengen.

Het doel is om zoveel mogelijk verschillende soorten paddenstoelen te vinden, deze op naam te brengen en te registreren via de website Waarneming.nl.

De soortenexcursie is onderdeel van de 'Bioblitz paddenstoelen' die de hele dag duurt.

(foto Frank Huisman)

Meer informatie over deze dag staat in de aanmeldlink.

De excursie start bij de Natuurplaats, Donderseweg 22, 9331 TB Norg.

Deelname is gratis en aanmelden is verplicht via [Aanmelden soortenexcursie 13u](#)

Datum en tijd: Zaterdag 18 oktober om 13.00 uur

Locatie: De Natuurplaats Norg, Donderseweg 22, 9331 TB Norg

Kosten: Gratis

Aanmelden: [Aanmelden soortenexcursie 13u](#)

VERGADERINGEN IVN EN KNNV:

foto Dennis Meijer

Dinsdag 4 november - Bestuur en werkgroep trekkers

Dit najaar is er geen ledenvergadering van IVN. In plaats daarvan vergadert het bestuur van IVN en KNNV op 4 nov. met de trekkers van de werkgroepen over het optimaliseren van de samenwerking binnen onze organisatie en de plannen voor 2026. Een uitnodiging hiervoor is reeds verzonden. De activiteitencommissie is hierbij ook uitgenodigd.

Dinsdag 18 november - Bestuur

Op dinsdag 18 november vergadert het bestuur van KNNV en IVN om 19:30 uur in de Buurtschuur (Adelaarsweg 1, in Assen). Lijkt het je leuk om wat meer af te weten van het reilen en zeilen van onze organisatie, kom dan langs!

Stuur een e-mail naar secretaris@ivnassen.nl (Herman Spoelstra) als je belangstelling hebt om de vergadering bij te wonen. De bestuursvergaderingen zijn altijd openbaar. We vergaderen

acht keer per jaar.

Mocht je volgend jaar een keer langs willen komen, dan kan dat natuurlijk ook.

VRIJDAG 21 NOVEMBER – FILM ‘WILDEBOEL’ IN HET HUNEBEDCENTRUM

In verband met het 10 jarig jubileum organiseert IVN Borger-Odoorn een speciale filmvoorstelling voor alle IVN en KNNV leden in Drenthe.

Enige tijd geleden draaide de film ‘Wildeboel’ in De Nieuwe Kolk in Assen en was een groot succes!

Voor wie de film van Henk en Janetta Bos heeft gemist is dit de kans om deze prachtige film over de natuur in Drenthe te gaan bekijken. Of misschien wilt u hem wel twee keer zien!

De film draait in het Hunebedcentrum, dat een heel mooie bioscoopzaal heeft.

Meld je zo snel mogelijk aan voor deze film, want vol is vol.

Voor slechts € 8,- wordt de film en de koffie en thee aangeboden.

De aanvang is 20.00 uur (inloop vanaf 19.30 uur).

Aanmelden;

<https://www.ivn.nl/afdeling/borger-odoorn/aanmelding-film-wildeboel/>

De website van IVN Borger-Odoorn

Datum en tijd: Vrijdag 21 november, 20:00 (inloop vanaf 19:30)

Kosten: € 8,-

Locatie: Hunebedcentrum Borger

DINSDAG 16 DECEMBER - LEZING ‘VERBORGEN GLOED’, OVER FLUORESCENTIE IN DE NATUUR

“Er gaat een hele nieuwe en bijzonder fascinerende wereld voor je open”, aldus Frank Huisman van IVN-KNNV Assen. Hij ging met een speciale lamp in het donker de natuur in.

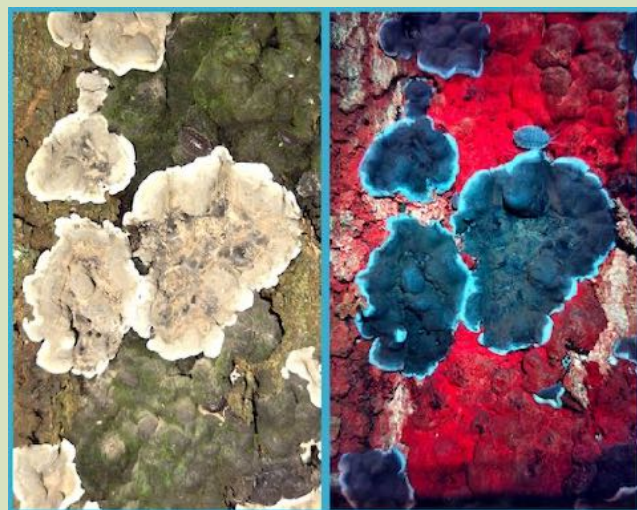
Op dinsdagavond 16 december vertelt hij over de magische wereld van fluorescentie.

Fluorescentie is het natuurkundige verschijnsel dat bepaalde planten, dieren of voorwerpen een felle kleur laten zien wanneer je er met een UV-lamp op schijnt. Net zoals je bijvoorbeeld ook de veiligheidskenmerken van papiergeld zichtbaar kunt maken. De lezing ‘Verborgen Gloed’ begint om 19.30 uur in het Duurzaamheidscentrum in het Asserbos.

Reuzenbalsemien

Tijdens de lezing laat Frank Huisman met eigen foto- en filmbeelden opmerkelijke kleurtransformaties zien in de duistere Drentse natuur. Hoe werken deze kleurveranderingen en wat is het nut ervan? Frank Huisman kwam veel uitdagingen tegen op zijn ontdekkingsreis door deze onbekende wereld en wil hier graag over vertellen om ook anderen enthousiast te maken. Het bijwonen van de lezing kost € 2,50 voor leden van IVN-KNNV en € 5,00 voor niet-leden. Aanmelden via activiteiten@ivnassen.nl

Grijze buisjeszwam op algen

Datum en tijd: dinsdag 16 december 2025 van 19.30 uur tot ongeveer 21.30 uur
Locatie: Duurzaamheidscentrum, Bosrand 2, 9401 SL Assen
Kosten: € 2,50 voor leden IVN-KNNV en € 5,- voor niet-leden (contant of pin)
Aanmelden: activiteiten@ivnassen.nl

Verslagen

VERSLAG KRAAM MET THEMA 'BERMSCOUTS' OP 7 SEPTEMBER

Op zondag 7 september 2025 stond de kraam van IVN-KNNV Assen weer bij het Duurzaamheidscentrum in het Asserbos.

Deze keer vroeg de Plantenwerkgroep aandacht voor het thema berm Scouts. De Werkgroep Scharrelkids hielp kinderen om zaadbommetjes maken.

Het leek erop dat dit het laatste warme weekend van september zou worden. En het was warm! Ouders met kinderen leken Assen te zijn ontvlucht; op het terras van het DCA bleven bezoekers urenlang in de schaduw zitten.

Gelukkig waren er ook nog geïnteresseerden die de kraam kwamen bezoeken.

Dat er een maaibeleid is voor gemeentelijke wegbermen, was voor de meeste mensen iets nieuws. Er werd met interesse gereageerd op de uitleg hoe het maaien invloed heeft op de biodiversiteit. Inspirerend waren ook de kraambezoekers die zelf enthousiast vertelden over hun eigen inzet om hun buurt, tuin of balkon natuurvriendelijker te maken.

De kinderen die er wél waren, kwamen maar wat graag een zaadbommetje maken en gingen daarmee enthousiast naar huis.

VERSLAG LEZING 'WONDERLIJKE WERELD VAN PADDENSTOELEN' - JOOP VERBURG

Op dinsdagavond 16 september heeft Joop Verburg met zijn lezing over paddenstoelen een warm pleidooi gehouden voor FFF. Dat is een initiatief om, naast planten (flora) en dieren (fauna), ook de schimmelrijkdom (funga) te erkennen in milieuwetten en beleidsvorming. Met zijn brede interesse en jarenlange inzet voor de natuur in Drenthe vertelde hij over de belangrijke rol van paddenstoelen in de natuur. Daarbij ging het niet alleen over wat een paddenstoel is (een vruchtlichaam van een zwamvlok), maar ook hoe je ze kunt herkennen (geur, kleur, smaak), waar ze groeien (soms heel specifiek zoals het Elzekatjesmummiekelkje dat op oude mannelijke katjes

foto Jeroen Onrust

van els groeit), maar vooral ook de interactie met flora en fauna. We leerden bijvoorbeeld over geslachtziektes bij lieveheersbeestjes, over micro-nachtvlinders die paddenstoelen gebruiken als waardplant (of beter gezegd waardschimmel), zoals de Elfenbankjesmot. En er was uiteraard ook aandacht voor de bijzondere oude begraafplaats van Zuidwolde bij Joop om de hoek, waar vele bijzondere soorten zijn gevonden en waarover een mooi boek is verschenen. De boodschap die Joop de toehoorders meegaf was om vooral nieuwsgierig te zijn. Op die manier kun je je eindeloos blijven verwonderen over de wonderlijke wereld van paddenstoelen.

boekbespreking

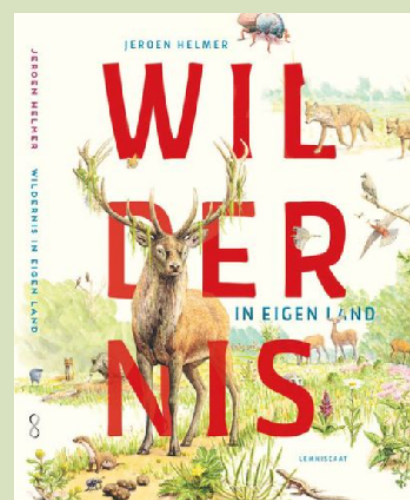
WILDERNIS IN EIGEN LAND

De cadeaumaand december komt er weer aan. Voor natuurgidsen en natuurliefhebbers en heb ik een tip: het boek 'Wildernis in eigen land' van ecooloog Jeroen Helmer. Hij maakte ook de prachtige tekeningen.

Het boek beschrijft de betekenis van grote dieren voor de natuur zoals het wilde rund, het edelhert en het wild zwijn. Maar ook de bever, de otter en de hazelmuis komen bijv. aan bod.

Het boek schetst hoe alles in de natuur samenhangt en hoe ingenieus planten en dieren samenwerken en samenleven doordat een stier zand opgooit ontstaat er open grond dat benut wordt door insecten en pionierplanten.

Hoe de eik met gastvrijheid zijn leven verlengt is indrukwekkend om te lezen. Honderden soorten ongewervelden, schimmels, vogels en zoogdieren leven op de eik tot aan zijn pensioen. Maar zelfs als de boom dood gaat is dat hout van belang. Dood hout dient namelijk als voedsel, verblijf en voorplantingsplaats voor een tiende van alle soorten op land. Ook rivierhout is belangrijk, het staat aan de basis van de voedselketen. En...wist je dat de eland in de middeleeuwen nog in Nederland voorkwam?

Het boek bevat prachtige tekeningen op A3 formaat. Hoewel het boek een beetje zwaar is, zou het eigenlijk niet mogen ontbreken in de schoudertas van elke natuurgids. Aan de hand van de verhaaltekeningen kun je namelijk heel mooi de kringloop in de natuur uitleggen tijdens een excursie.

Herman Spoelstra.

'Wildernis in eigen land' is uitgegeven door Lemniscaat in 2024.

BIJZONDERE RUPSEN

In relatief korte tijd kwam ik dit viertal leuke rupsen tegen. Het **kroonvogeltje** zag ik wel vaker en in diverse stadia, maar de andere drie waren nieuw voor mij. Het blijken alle vier rupsen van een tandvlinder te zijn. In ons land zijn 32 leden van deze familie waargenomen. Mijn kennis van de natuur in het algemeen is nogal beperkt, maar op de site van de Vlinderstichting vond ik interessante informatie over deze familie. Hun familienaam hebben ze te danken aan het feit dat veel soorten een tand op hun rug lijken te hebben. In werkelijkheid is die 'tand' een uitstulping aan de rand van de voorvleugels. De rupsen zijn zeer divers wat betreft vorm en

kleur, ze zijn vaak opvallend getekend. Sommige hebben opmerkelijke uitsteeksels op hun rug of twee staartjes aan hun achterlijf. Wanneer ze zich bedreigd voelen heffen ze hun kop en achterlijf omhoog. De rupsen voeden zich met bladeren van diverse boomsoorten en gebruiken de waardplant ook om op te rusten. De verpopping vindt plaats in de grond, in de strooisellaag onder de waardplant of in een stevige cocon op de stam.

De rups van het kroonvogeltje heeft o.a. op het achterlijf twee opvallende roodgepunte wratten. De tot 35 mm lange rups is te zien in de periode juni-oktober en komt zowel op jonge als volgroeide bomen voor. De vlinder vliegt van half april tot begin september in twee generaties. De soort overwintert als pop in een cocon in de grond.

De rups met het helder groene lichaam met daarop een paar purperachtig bruine vlekken en met twee lange staarten aan het achterlijf is bekend onder de naam **wilgenhermelijnvlinder**. De waardplant van de vlinder is echter (ratel)populier. Onlangs hebben meerdere vlinders een nieuwe naam gekregen en deze soort gaat verder door het leven als de populierenhermelijnvlinder. Waarschijnlijk wordt binnenkort een lijst met de nieuwe namen gepubliceerd (o.a. op de site van de Vlinderstichting). De rups valt te bewonderen in de periode juni-september. De vlinder vliegt in de periode half april tot eind augustus in twee generaties. De soort overwintert als pop in een stevige cocon tegen de bast van de waardplant.

De meest opmerkelijke rups van dit viertal is toch wel die van de vlinder met de naam **eekhoorn**. De tot 60 cm lange rups met een opvallende ronde kop heeft aan het achterlijf een paar staartjes, op de rug een aantal dubbel gepunte bulten en bovendien sterk verlengde borstpoten. Deze lange poten lijken me zeer onpraktisch, maar zouden een functie hebben bij het verweer tegen predatoren. Ik vraag me af of al dit soort bijzondere kenmerken inderdaad een functie hebben, bestaat er in de natuur niet zoiets als 'stom toeval?' Waarom evalueert de ene soort zo verschillend van de andere? Als je geluk hebt kun je de rups bewonderen in de maanden juni t/m september en de vlinder van half april tot half augustus. De soort overwintert als pop in een cocon in de strooisellaag of in de grond. De naam van deze soort is gewijzigd in eekhoornvlinder.

Rups nummer vier met meerdere bulten op de rug luistert / luisterde naar de 'toepasselijk' soortnaam dromedaris. Ik vermoed dat de naam van deze soort is gewijzigd in dromedarisvlinder. Over de rug van de tot 35 mm lange rups loopt een gebroken, purperachtig bruine lengteband, die naar de kop breder wordt en naar de staart verbleekt. De rups is te zien in juni-juli en september-oktober. De vlinder vliegt van half april tot eind augustus in twee generaties. De soort overwintert als pop in een losse cocon in de grond.

Blijft natuurlijk de vraag of de naam van het kroonvogeltje eventueel ook is gewijzigd. Ik

verwacht het niet, er is geen verwarring mogelijk met een ander dier en kroonvogelvlinder lijkt me in ieder geval geen voor de hand liggende naam.

Luit Staghower

EINDE NIEUWSBRIEF

Kopij voor de volgende nieuwsbrief vóór 26 oktober 2025 sturen naar:

nieuwsbriefivn-knnv@ivnassen.nl

Graag met vermelding van het onderwerp van uw kopij.

KNNV afd. Assen

secr_assen@assen.knnv.nl

IVN Assen

Secr. Herman Spoelstra

secretaris@ivnassen.nl

redactie

Theo de Grijs

Wouter Reckman

Vertrouwenspersonen KNNV

<https://knnv.nl/over-knnv/knnv-organisatie/>

Vertrouwenspersonen IVN Assen

<https://www.ivn.nl/afdeling/assen/overivnassen/>